

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 963-77

GAUPRASH

DAVID

HEYTARA

1962

451
86

537

~~451~~
86

~~467~~

הסכמות

הגאון הנדול המפורסם ברורו כמהור"ר יעקב נרו
אב"ד ור"מ דק"ק מערשינא במדינת ליטא :

גברא רבא וכפל חיבור שאלה ותשובה ודברי אלקי חיים *
כעץ שתול על פלגי מים * פלפלא חרי פתא תורת
חיים * אשר חיבר האלוף התורני ושמו נודע בשערים * איש
פניו עושה ענינו שריים * כמהור"ר שלמה הלוי הרופא כר"ו
ונדבה לבו לחבר שאלות ותשובות ברכב אלקי רבותים * ע"כ
יחוקו על הספר דבריו דברי אלקי חיים * כד"ה יו'
ד' דר"ח תמוז פדו"ת לפ"ק : יעקב
בלא"ח כמהור"ר נבי : אויערבאך
זנ"ל : מק"ק מערשינא
במדינת ליטא : וחזום
פה ביומא דאוקא
בברעסלא :

שאלות ותשובות ב

שאלה

כאשר שמענו כן ראינו אנשים חסידים ולמדנים
 בגמרא ובפוסקים ומתחסדים שלא לילך בגלוי
 ראשם בטוקים וברחובות קריה להתחזק ביראת ה' מינה דגריס'
 בגמרא' סוף מסכת שבת איתיה דרב נחמן בר יצחק אמרו לה כלדאי
 בריך גנבא ליהוי לא שבקתיה גלי רישיה אמרה ליה לא תגלי רישך
 כי היכי דתיבוי איתפא דשמיא עלך ולכן תכלאו להם תיקון והולכים
 בפאה נכרית היינו פילוק"א על ראשם וזה לעולם ראשם מכוסה
 ואלו היראי שמים וחסידים תולין ענמן בחילן גדול הוא בעל עטרת
 זקנים שכתב על הש"ע א"ח סי' ב' פעיף ו' ולא ילך ד' חמות בגלוי
 הראש ו"ל כתב מהרש"א דכובע של קם ושל גמי חשוב כסוי וכתב
 בעל עולת התמיד דה"ה שערות שקורין פירוק"א חשובים כסוי אך
 מפני מראית העין יש לזהר אם אפשר עכ"ל : והנה אלו אנשי
 מעשה רע הזה כשהולכים בדרכם ברחובות הגוים ופוגעים שלא
 שלא במתכוין באיזה פסל או נורה עומדים בדרכם עם הפירוק"א
 בלי כובע * ואין הפרש ביניהם לבין הגוים אלא במחשבה *
 כי הגוים כוונתם לעבוד את הפסל * והיהודים ב"ה אין זאת
 כוונתם אבל במחשבה הם שוים כי עומדים בפירוק"א כמו הגוים :
 וכמו כן בשעות ידועות כמו בחגי היום וכן השמשות בין יום ולילה
 שהגוים פורקין את הכובע מעל ראשם ועומדים בפירוק"א * ומי
 שאין לו פירוק"א מגלה את ראשו בנימוסייהם לעבודת פסיליהם אן
 המתכנים בשם חסידים עומדים במתכוין בלי כובע על ראשם כמו
 הגוים ואומרים שכפוי דעת עטרת זקנים ועולת תמיד עושים כפי
 הדין כי ראשם מכוסה בפירוק"א : וכמו כן בשעת הכחשת תפילין
 של ראש פורקין הכובע מעל הראש ומניחין אותו על הספסל *
 ואומרים כבר ראשנו מכוסה בפירוק"א * ומה נפיק חורבה
 ופירכה גדולה כי היום מניחין תפילין בלי כובע על ראשם בטענת
 שראשם מכוסה בפירוק"א למחר יטענו לומר להתפלל עם הפירוק'
 לבדה ויעמדו להתפלל כמו שעושים הגוים בבית תפלות * ועוד
 טוענים אלו החסידים לזכותם כי הלא האשה כשמכסה את ראשה
 בפאה נכרית הרי היא עומדת ומתפללת בבית הכנסת כ"ש לאיש
 שהפירוק"א לכסוי ראש יחשב * והנה העניינים האלו חשובים
 בעיני ולכן אחלי יכונו יגלה את דעתו על זה :

שאלות ותשובות

תשובה

א' מהדברים שהתורה נקנית הוא המכיר את מקומו והנני מכיר את מקומו וערכי השפל והיה לי לחיות במקום גדולים מורים הוראות בישראל אך כדי למעט החילול השם בכל מה שאפשר אחרתי עם לדבר ואחזה את דעתי :

גרסינין

במשכת פסחים פרק אלו דברים דף ס"ו סכח ולא הביא סנין מע"ש מהו אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הנח להן לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הן למחר מי שפסחו טלה תוחבו כלמרו מי שפסחו גדי תוחבו בין קרניו רחם מעשה וזכור הלכה אמר כך מקיבלני מפי שמעי ואבטליון וכו' ויש לדויק מאי כוונתו לפלות הענין בנבואה ולא אמר הנח להן לישראל כי קדושים וכני קדושי' הם וכלע"ד שזה מטעם חכם עדיף מנביא כי החכם אמר מילתא בטעמא לא כן הנביא כי אומר מה טראה או שמע אעפ"י שאינו יודע עדיין תוכן ענין הנבואה כן אנחנו בני ישראל כיון שאבותינו השיגו למעלת הנבואה בקבלת התורה אנחנו בנייהם נשמור המנהג במנהג אבותינו אע"פ שנעלם ממנו טעמא דמילת' עד אשר נזכה ויושפע לנו רוח מתרום קדשו ית' :

והנה

מנהג אבותינו תורה היא שכל מקום שנופדים שם בני ישראל להתפלל עומדי' בכסוי הראש ואפי' הילדים כן שמונה ימים המוכאים אל בית הכנסת להמול הנשים משימות כובע ישועות על ראשם וכן בזמן הזה סנוהגים הפילוק' א' נושאי הפילוק' א' עומדים בבית הכנסת ככובע על הראש אם כן מי הוא אשר חיד לפנות את פיו להתיר את מה שנהגו בקדמונים לאסור אעפ"י שמן הדיו נראה שיותר להתפלל בגלוי הראש כדמוכח ממסכת סופרים דקאמר פוחח פורס על שמע :

מיהו

ע"פ הרין מוכח מהגמ' ומהמדרשים שיותר לילך בגלוי הראש * והנמנע מלילך כן אינו אלא מדת חסידות כמו שכתב מהרש"ל בתשובותיו סי' ע"ב ורבו ראיותיו יסוין שם ונמנע ג"כ ראיות ממדרש תנחומא פ' אמור ומדרש רבה פ' תזריע ע"פ בענלמים יתך המקרה ומה שגרסינן במסכת קידושין מקריה

שאלות ותשובות ג

דרכ הונא וכן מה דגרסינן | במסכת סכת תימי לי דלא סגינא ד'
 אמות וכו' אינו לחיוב אלא למדת חסידות וכן כתב מהר"ם ז"ל וכן
 בתשכ"ז סי' תקמ"ט שהליכה בכסוי הראש אינו אלא מדת חסידות
 וכמו כן מההוא עובדא דאימיה דרב גחמן בר יוחנן וכו' נראה שאינו
 אלא מדת חסידות כי הטעם דלא שבקת' גלי רישיה היה מפני
 שאמרו לה כלדאי בריך גבבא להוי ואלתלא אמרו לה שמולו מורה
 שבנה יהיה גבב לא היטה מנעתו לגלות ראשו א"כ אין כאן שום
 איסור * וכיון שאמרו לה בריך וכו' לא שבקת' גלי רישיה אין
 למדין מכאן בפביל זה שביסוי הראש גורם שלא לגבב כי נמנאי'
 כמה בני אדם הולכים וראשם מכוסה והם גובבים חומסים וגוילים
 אלא הענין כן הוא כי כמו שמי שגולד במאדים שמולו מורה שפיכת
 דמים יכול למנוס ענמו מהיות רוכח וישפוך דמים של מנוה כמו
 טבחא ומהלא כן הגולד במול המורה על הנגיבה ישמור עצמו וילך
 באיזה מדת חסידות כמו בכסוי הראש וכשילך במדה הזאת להיות
 חסיד ה"י"ת השומר את חסידיו ישמרה ולא יגיחהו ביד היכה"ר
 המסית לעבור עבירות כמ"ס נופה דשע הוא היכה"ר לנדיק ומבקש
 להמיתו הלא יעזבונו בידו כי הבא ליטור מסייעין אותו והובא זה
 המעשה בגמרא להורות שאין ישראל זקוקים אל המול :

נמצא א"כ אין שום איסור לילך בגלוי הראש שהרי הותר
 ליקרות ק"ט בגלוי הראש וכתב ביה וכלכתך בדרך
 והליכה בדרך הוא הילוך כמה אמות לכן אין לחלק בין עמידה בגלוי
 הראש להליכה ג"כ בגלוי הראש וכיון שהקב"ה מלא כל הארץ כבודו
 מה לי עומד מה לי הולך :

אך לכאורה היה נראה לחלק בין בית הכנסת לשאר מקומות
 כי בית הכנסת קדושתו מרובה משאר מקומות כדמוכח
 מ"ס בני העיר דתנן בית הכנסת לא יקחו את הרחוב ולכן יש להחמיר
 בו משאר מקומות ולעמוד שם בכסוי הראש משא"כ בשאר מקומות
 כי הוא מותר גמור וזה תלוי במנהג בעלמא :

אמנם אם נחקור יפה על זה המנהג נראה שיש לו ענין
 וארש

שאלות ותשובות

וסורס בגמר' ואעפ"י סדבר זה ל'חש' לומ' וכי לא ראה הנאמן מהרש"ל
בגמר"א וכמו כן שאר הפוסקים קדמונים ואחרונים לא ראו זה
הדין בגמרא זאת אינה קושיא כי כן הקשו במס' חולין על נחש
הנחשת וכי לא ראו דורות הראשונים המכסול כמו שראה חזקי'
ותירנו מקום הניחו לנו להפגדר כן יס לנו לומר בנידון דידן :

והוא דגרסינן בפ"ק דקדושין דף ל"ג ז"ל רבינא הוסיף
קמ' דר' ירמ' מדפתו חליף ההוא גברא קמ' ולא חכסי
רישיה אמר כמה חליף ההוא גברא ח"ל דלמא מתתא מחסיא ניהו
דגיסי בהו רבנן פירש"י תמיד רגילים חללס ולבס גם בחכמים
כאילו הם חסס עכ"ל רש"י : והנה חניף עניינו עו פנים
בדמתרגס יונתן וירושלמי גוי עז פנים חניף אנפין ופנן עז פנים
לגיהנס וקשה למה קרא רבינא לההוא גברא חניף והלא לא עבר
אלא על מדת חסידים ותימא וכי מי שאינו חסיד נקרא חניף ועוד
מה הסיב לו ר' ירמ' דלמא מבני מאה מחסיא וכי' היה לו להסיב
בפשיטות שאין איסור לינדך בגלוי הראש אלא הוא מדת חסידות
ולמה הסיב לו כספק דלמא מבניו כו' ועוד קשה כי כפי מה דחוקמינן
בכל הס"ס דכסוי ראש אינו אלא מדת חסידות הוה לי למסדר גמר'
לאקשווי על ההוא עובדה * והא לא קיימא לן הכי - אמנס
אס נדייק בלשון לא קשיא מירי כי אילו היה אומר חזא ההוא גברא
ולא מיכסי רישיה אמר כמה חניף וכו' הוה פריך שפיר והא לא
קיימא לן הכי אבל אומר בזה הלשון חליף ההוא גברא קמ' וכו' לכן
ל"ל דלא קשו במרות אהדדי כי לעולם אימא לך כי סני הראש הוה
מדת חסידות אבל הס"ס לא רכו שיכבדום המון הפס בגלוי ראשס
כיון שהאומות קבעו דת דין ונימוס לעבוד את פסיליהם וחכמים
בגלוי ראשס וחוקי הגוים נק"אים תועבה כמו שפרש"י בפירוש
החומס לכן כשעבר ההוא גברא קמיה סבר שבא לפניו לבנדו (כמו
שחייב כל בר ישראל לכבד את הס"ס כנימיסי הגוים עובדי פסילים
אמר עליו שהוא חניף ועניינו שהכוונה היא טובה והפעולה היא
רעה דומיא למסא ז"ל חניף מאן דמפרס חטאיה ונקרא חניף כי
כוונתו טובה לשוב בתשובה מחטאו ועשה מנוה אבל פעולתו רעה
כי מודיע לכל את חטאו ונוהג קלון בטכינה דומה למי שמגלה
לאחרים

שארות ותשובות ד

לאחרים שחטא למלך כי מראה לכל שאינו משגיח על כבוד המלך
 והנה השיב לו רבינא לא בא לכבדך כי אינו משגיח לכבודך כמו בני
 מתא מחסיה שלבס גם בחכמים ; וכן מוכח מהסכת כלה פ' ה"ר
 יהודה וז"ל פטס אחת היו הוקנים יושבין ועברו לפניהם ב' תיבוקות
 א' גלה ראשו וא' כסה ראשו זה שגלה את ראשו ר' אליעזר אומר ממזר
 ור' הוסיע אומר בן גדה ור' עקיבא אומר ממזר וכן הגדה וכו' והו
 דבר תימא והלא תנן והו דן את כל האדם לכף זכות היה להם
 לאותם תנאים הקדושים לומר על זה שגלה ראשו שהוא גריק ועל
 זה שכסה ראשו שהוא חסיד אלף ודאי גריק אכן לאוקמי כמו שגראה
 בכל הס"ס כי הליכה בגלוי ראש מותר * ואילו התיבוקות היו
 הולכים כדרךש זה נכסה וזה נגלה לא היו אומרים כלום אבל
 בהיותם יושבים והתיבוקות עברו לפניהם סדרו כי זה התיבוק
 מכבדם בכיסוי הראש כנימוסי ישראל העומדים בבית אלהינו בני
 נביאים שעמדו על הר סיני וזה מכבדם בגלוי ראש כחוקי הגוים
 הנקראים תועבה ולכן אמרו עליו מה שאמרו :

ומה שיש לתמיה על זה כי על מה שקראו חכמי ישראל ממזר
 וחניף למכבדם כנימוסי הגוים וכזמן הזה נהגו היתר
 נתרן את זה בעו"ה לקמן :

והנה עלה במחשבתי הסברה הזו לפרש הגמרא הנזכרת ולא
 סמכתי על דעתי עד שחלאתי שכוונתי לדעת גדול
 וסמכתי כמובא שלל רב הוא הרב הגדול בעל מנן דוד אשר כתב על
 הס"ע א"ח פ"ה ס"פ ב' והיגוי מפתיק כאן קצת לשונו וז"ל שיש
 אישור גמור מטעם אחר דהיינו כיון שחוק הוא עכשו בין הגוים
 שפושין בן תמיד תיכף שיושבין פורקין מעליהם הבובע וא"כ זה
 בכלל בכלל ובחוקותיהם לא תלכו כ"ס בחוק זה שיש לו טעם
 דכיסוי הראש מורה על יראת שמים כהיה דסוף שבת כסי ריסק
 כי הוכי דתהו עלך אימתא דמרך וכן בקדושי דף ל"ג ההוא נבדל
 דלא מכסי רישיה אמרו כמה חניף ההוא נבדל וכו' וכ"כ בספר
 המור"ע"כ ח"ג גדולי חכמינו נמנעו מלגלות ראשם להיות השכנים
 חופפת וסובבת אותם וכו' ודאי ירחיק ענמו בזה יתפר משאר חוקי תיה'
 וכו'

שאלות ותשובות

זכו' ז"ע וס' פכ"ל לפנינו :

נמצא

לפי מה שכתבנו כי מה שנהגו קדמונינו הקדושים וכן בזמן הזה אע"פ שיש להם פילוקא שלא לעמוד בבית הכנסת כי אם בכובע ישועות על הראש הוא בטעמא דגמרא ואין לתלות זה בסדרת הפוסקים ז"ל ה"ה כמו שכתב מהר"ם גלאנטי בתשובותיו סי' ק"ד כי כל דבר שאין לו שרש בגמרא ואינו בסדרת הפוסקים מאן דעבד כמר עבד ומאן דעבד כמר עבד אלא רחוי לכל בדי ישראל לשמור לעשות ולקיים כל מה שכתב בגמרא ואין להקל :

ואע"ג

דאיכא טעמא אחרינא בגמרא והוא כמ"ש הרמב"ם והטור ושאר פוסקים העתיקו לשונו אשר כתב ולא יעמוד בתפילה באפונדתו ולא בראש מגולה ולא ברגלים מגולות וכו' וכתב עליו בעל מגדל עוז דנפקא ליה מגמרת שבת * וטעמא הוא משום הכון הטעם הראשון אשר כתבנו דהיינו משום חוק נראה עיקר כי הלא כתב ז"ל ולא ברגלים מגולות אם דרך אנשי המקום שלא יעמדו בפני גדול אלא בבתי רגלים נמנא כי משום טעמא דהכון יש לעמוד בתפילה כמו שצונו רבותינו בפני הגדולים והסדרים וא"כ עמך לא מיבעיית שהוא חומר אלא מנוה גדולה להתפלל בפילוקא בלי כובע כי באותו אופן עומדים אצל המלכים : ואם יעמוד אצל המלך עם כובע על ראשו יחייב את ראשו למלך אלא ודאי נריבין אנו לומר שעיקר טעם האיסור הוא משום חוק * ופוק חזי מאי עמא דבר כי כמו שלא נמנא בבית הכנסת שום יהודי שיעמוד שם בגילוי שער * כן לא נמנא שום יהודי שיעמוד בגילוי שער הפילוקא :

ומה

שכתב בעל עולת תמיד כי השערות הנקראים פירוק"א חשובים ביסווי וא"כ לפי דעתו יהיה מנוה להתפלל עם הפירוק"א בלי כובע כמו שכתבתי אך בני ישראל אין נוהגין כן * וקשה אם הוא חומר למה אין נוהגין כן אלא וודאי ז"ע שאעפ"י שנחשב ביסווי אפ"ה חוקות הגוים איקרי * וכל מי שיעלה בדעתו להתפלל בן חניף יקרא ורשע והולך בחוקות הגוים הנקראי חופצה ופריכות : אך אם נסתכל היטב בתעשה שבכל יום נזכור

שאלות ותשובות ה

ההלכה ונמצא הדין על בוריו * והוא באלו הארצות עושים הפאה נכרית בשתי אופנים אופן ה"א הוא שמשמים השערות על הקלע של פשתן או של משי נמצא הקלע למטה והשערות למעלה ונקרא **פירוק"א** ונראה כאלו ראשו הוא גלוי חע"פ שהוא מכוסה ;

אופן ה"ב הוא שמשמים השערות למטה והקלע למעלה ונראה הראש כמו שהוא מכוסה ונקרא **קארוט"א**

והנה ראיתי מנעורי זקנים ונכבדי ארץ יושבים בבית הכנסת בשע' הדרוש עם האקלוטא בראשם מפני החמימות אך מעולם לא ראיתי עומדים שם בפילוק"א בהסרת הכובע חע"פ שהראש מכוסה לכן יש לומר כי כיון שחוק הגויים לעבוד את פסילתם בפילוק"א חע"פ שהראש מכוסה אך נראה שהוא מגולה לכן אין לנו בני ישראל עומדים כן אך אין מנהגם לעמוד באקלוטא כי נראה לעין כל הראש מכוסה * ולכן אגן עומדים באקלוטא כיון שמנהגם אינו כך ;

זכינו לדון כי אין לאסור גלוי הראש ולהתיר כסוי הראש לא

משום חוק הגויים ואע"פ שהפילוק"א מכסה את הראש כיון שנראה כאילו הוא מגולה חוק גויים מקרי * ולכן יש לחלק בין פילוקא לכובע של קש וגמי כי כובע של קש וגמי אינו חוק ופילוק"א בלי קובע הוא חוק וכמו כן האשה שמכוסה את ראשה בפאה נכרית חשיב כסוי * כי כיון שכספה את שיערה יונאת ידי חובתה אך הפילוק"א חע"פ שמכסה את ראש האישה עליון איסור ובחוקותיהם לא תלכו במקומות עומד כי נראה הראש כאילו הוא גלוי

ואם יאמר האומר תאזנה טעם גאסרה מותר כי מוכח מהגמ'

שגלוי ראש מותר יש להשיב כי באמת אין איסור בדבר מחד ענמו אך מפני שפס' הגויים בזה החוק לכבד את חכמים שריהם ופסיליהם בגלוי ראשם לא רנו חכמי ישראל שהיהודים יכבדום באופן הזה יטען כי כןהגו הגוי'וקראו חנוף וממזר למתנהג בדרך הזה ודומה לזה איסור הקמת המזבה שהיה דבר טוב וישר בפינו ה'יתכרך כמ"ס והאכן הואת אשר שמשמלכה יהיה בית אק"י ויטען כי הכנעני'תפסו במזבה לעבוד את פסיליהם אסרה הקב"ה

שאלות ותשובות

בימי מרע"ה ואמר ולא תקים לך מצבה פירוש אפילו לעבודתו י"ת
והוסיף ואמר אשר שנה ה' אלהיך * כלומר לזמן שיעבר הש"י
אלהה ועכשיו שנה לא מחמת עננה אלא מחמת עובדי פסיליהם
שתפסו בה וכן יש לאסור הגילוי הראש לא מצד ענמו אלא
מצד העובדי פסיליהם שנהגו בו :

דיען

כי הנאון בעל מגן דוד כתב כמו שהעסקתי לשון לעיל
ודאי ירחיק ענמו בזה יותר משאר חוקותיהם וסיים את
דבריו וז"ע לא מנעתי לעיין ולחפש בשאר פוסקים זלה"ה לירד
לסוף דעתו : והנה כתב הרמב"ם ז"ל בס' המנות לאוין סי"ל וז"ל
הזכירנו מלכת בדרכי הכופרים ומהפנה במנהגותיהם ואפי'
במלכותיהם בקבוציה' כמו שבס' והוא אומר ית' לא תלכו בחקות הגוי'
ובא הפי' לא אמרתי אלא בחוקים החקוקים להם מאבותיהם * ולשון
ספרי ובחוקותיהם לא תלכו בנימוסות שלהם וכו' ומי שעשה דבר ^{מאלה}
חייב מלקות וכו' עכ"ל וכתב הרב הגדול מהררי"ק בתשובותיו שרש
פ"ח וז"ל הג' אשר אסור משום חוק הוא דבר אשר שייך בכדנוד
פריכות גדר כניעות הענוה ונהגו בו הגוים משום גוינותם ופרשו
ממנו הישראלים מפני יהדותם כי שרש ועיקר מנהג הזה וכו' ולא
באלה חלק יעקב אלא דברי ישראל ודרכם להיות לנועים וענוים
ירשו ארץ עכ"ל :

והנה

זה הנימוס של גלוי הראש אצל הגוים הוא ממש דבר
שיש בו פריכות גדר כניעות והענוה ונהגו בו הגוים
משום גוינותם ופרשו ממנו הישראלים מפני יהדותם כי שרש ועיקר
מנהג הזה אצלם הוא כמו שכתב אחד מחכמיהם הגדולים וכמו כן
הובא בס' שלשלת הקבלה לבן יחיאל יותר בקצרה * ונראה
שהיה בזמן חכמי המשנה ז"ל :

בימים

קדמוניות עשו ע"ז ברומי דמות אשה וחייב עבודת'
היה בכך שהאדם יפשיט מעליו כל מלכותיו ויעמוד
לפניה ערום בלי שום דבר חונץ על כשרו להורות שאותו האיש
העובר אינו נושא עליו שום דבר אלא עול העבודה ההיא וברוב
הימים

שאלות ותשובות ו

הימים ראו הכומרים שלא כל אדם יכול לעמוד ערום או מפני
 הקרירות או מחמת חולי או מחמת חולשת הטבע * ועבודת הע"ו
 כהיא היתה מתמטטת גזמו ואמרו כי כיון שהראש הוא האבריות
 חשוב שבאדם יהיה רי לולאים העובר שיגלה את ראשו לבדו
 וזה יחשב למגלה את ראשו לפניה כאילו היה מגלה
 כל גופו ומאוחז הזמן עד היום הזה נקבע להם הכימוס
 והחוק כשעומדי' אצל הפסילים ואצל המלכים והשרים ואצל הגדולי'
 לגלות את ראשם כלומר שראשם וכל גופם משועבד לעבדתו של אותו
 הפסל ואותו השר והגדול עכ"ל : ואין לומר שאין לנו ללמוד
 מספריהם כי אדרבא מזוים אנחנו ללמוד ולהבין מעשיהם כמה הם
 מנוכרים להורות לכל ישראל כמה יש להתרחק מהם בדגריס' כספרי
 לא חלמוד לעשות כעובדות הגוים יכול אי אמה רשאי ללמוד ולהבין
 ת"ל לעשות לעשות אי אמה למד חבל אמה למד להורות ולהבין
 עכ"ל : ורס' זל"ה בפירוש החומש בראה שתפס לשון הספרי כי
 כתב וז"ל לא חלמוד לעשות אצל אלהיין ולהורות כלומר להבין
 מעשיהם כמה הם מקילקלים ולהורות לבדך לא תעשה כן שזהו חוק
 הנכרים עכ"ל :

והחכם עינו בראשו יראה כמה שורש זה המנהג עומד על
 הפריכות והוא רחוק מהלגינות והענוה ולא לרנם
 קראו חכמי המשנ' והגמרה לעומד בפניהם בגלוי הראש מומר וחניף
 הכי נמי אם יעמוד בפית הכנס' מקום שיש שם שכינ' כמו שעומדי'
 בפני גדולי הגוים ובכימוסיהם מה יאמר עליו הקב"ה זאם יעמוד
 בפילוק"א ויאמר הלא ראשי מכוסה נשיב ונאמר גם הגוים טובדין
 כן את פסיליהם בפילוק"א המכסה את ראשם כמוך כמוהם והנד
 הולך בחוקות הגוי ואמה עוצר על ובחוקותיהם לא תלכו :

וכימניה מפילין של ראש ומסיר הכובע מעל ראשו ועומד
 עם הפילוק"א ואומר כי כוונתו לעשות מנוה אין
 הכי נמי הוא דומה לשכ בתשובה ומקיים מ"ע אך עושה מעשה
 בלתי ראוי כי מפרש חסמו ולכן נקרא חניף : כן זה מניח
 מפילין וכוונתו למנוה ועושה מעשה בלתי ראוי כי הולך בחוקות
 הגוי

שאלות ותשובות

הגוי ולכן נקרא חניף * ואילו המכה ענמה היתה מדברת כרבי
ליעזר היתה אומרת עליו שהוא ממזר ואם כר' יהוסי'ע היתה אומר'
עליו שהוא בן הנדה ואם כר' עקיבא היתה אומרת עליו ממזר וכן
הנדה * אך יש לשמור את ענמו ולעשות המכה כתיקונה כמו
שעושים הוראי אלקי' שמאוד נשמרים בזה * אך הטעם שמתכוונים
דוקא לחטוא כי חוששים אם ישימו הפסולין כהוגן שיתבלבלו
השערות ומתקלקל הפילוק"ח ולא יתראו יפים אצל הגוים ונחמנים
כח לסטרא אחרא ועובדים על לאו מן התורה וקרוב כפיני לומר
שחייבנו מלקות כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בס' המכות לאוין סי' ד'
שהבאתי לעיל :

ואם עדייק יפה על לשון מהרי"ק ז"ל שאומרים ופירשו ממנו
הישראלים מפני יהדותם נראה שגם הוא הכר שגילוי
הראש אין בו איסור מעיקרא כי לשון ופירשו ר"ל שמתחלה היה
פותר ופכסיו פירשו מן המותר * וא"כ בגלוי הראש הוא מותר
אצל מפני שהם יהודים פירשו מההיתר ונהגו בו איסור מפני
שפסו בו הגוים :

וכשנר"יק לשון הספרי שאומר לא אמרתי אלא בדבר
החוק להם מאבותיהם * ולשון חקוק ר"ל
דבר שהוא בלתי אפשר להסירו כמו עבדת הפסילים שאי אפשר
שתקרא עבודה בלתי גלוי ראש או פילוק"ח שדומה לגילוי ראש אך
שאר הדברים הפלוים כדגון כמו לילך בשוק בכובע או בגלוי ראש
שכל א' וא' הולך כדרכו אינו נקרא חקוק כי אינו חיוב אלא מנהג *
וכמו כן האוקטמין הוא פרוץ שמאשקיר' שנהגו לעשות בימי אידם
גיקרא קארניוואלי כיון שהוא ברשות כל אדם ירצה ילך ואם ירצה
לא ילך לא יקרא חוק לעבור בלאו אפס"י שעובר על מ"ס הנביא א'
שמתח ישראל אל גיל העמים אך עבודת הפסל הוא חיוב דווקא
לעמוד בראש מגולה או בפילוק"ח דומינ' דראש מגולה זה נ"ק
ודאי חוק והישראל שעושה כמעשיהם עובר בלאו ובחוקותיהם לא
פלו ואלו לזה כיון הנאון בעל מנן דוד שהבאתי לשונו לעיל ודאי
ירחיק ענמו בזה יותר משאר חוקותיהם :

כלל

שאלות ותשובות ז

כללא דמילת' שאין לעמו' כשום ענין בבית הכנסת בפילוקא
בלי קובע ויותר יש לזכר שלא לעמוד כן בשעת הגח'
תפילין של ראש כי זאת המנוה גוררת יחוד גדול ונורה בעולמות
העליונים וכשיעשה עבירה בזאת בורא מלאך רע וטמא ומכניסו ל'
הקדש פנימה הרחמן יכולנו מטונש כזה ואין לומר שהוא דבר שאי
אפשר לקיים כי כמו שהוא אפשר למי שרוצה להיות נזהר בזה כן
יהיה אפשר לכל מי שרוצה לזכר כי הבא ליטהר מסעיין אותו *
אך הטעם הוא כי כוננת' להיות נזהר' שלא לכלבל שערו' הפילוק"א
יותר משיהיו נזהרים לקיים המנוה כתיקונה (ומי יודע אם שערות
הפילוק"א הם מבני אדם או הם הם שערות של נמר * כי בהיותם
נחרגים עם קלע של פשתן השטן עז עומד עליהם כי עובדים על
לאו דלא תלכט שטטנו) וכמו כן לא יוכיח דבר קדושה מפיו בלי
כובע על ראשו וכן אין לאכול בגלוי ראש או בפילוק"א בלי כובע כי
שולחנו של אדם דומי'א דמוכח המכפר עוונותיו של אדם ויקיים
מ"ס ז"ה ה" שולחן א" שר ל"פני ה" והוא ר"ת זה אי ואנוהו התנאה
לפניו במכות כי האכילה לש"ש מנוה כמ"ש ככל דרכיך דעהו
והעו'ש' מנוה ישמור עמו מעביר' כי עביר' מכבה ומפסד' את המנוה

והנה ראיתי יושבים בסעודה ואומרים ראו שאני טהור וכוטלי
את ידיהם ומברכין ענ"י והמוניא עם כובע ישועות
בראשם ואח"כ מסירים הכובע מעל ראשם ועומדים בפילוק"א
ואוכלים ושותים ואחר שאכלו ושתו בשע' ברכת המזון חו"כ"ס לשום
הכובע על ראשם והאסידים הללו הם בעיני יותר גרועים מושטי
המלכה שמסר' את עצמה להריגה כדי שלא להראות את יפיה ערומה
לפני המלך והשרים ואלו הבני אדם להראות את יפיהם סדומים
בעצמם שהם יפים כפחות וסגנים עומדים על השולחן אשר לפני
ה' בערומים כמו שכתבתי לעיל כי כן חקקו הגוים כי פריקת הראש
דומי'א דפריקת המלכותים מהגוף וגשאר ערום * וע"ז חכמי
המשנה והבגמרא קראו חניף לעימוד כן בפניהם והאוכלים באותה
חברותה דומים בעיני שאין חילוק ביניהם לאותם שנהנו מסעודתו
של אח ארוש כי רגונו היתה שתעמוד ופתי ערומה לפניו ואם אותם
הם סעודת הם מסעודת מנוה יש לקרוא אותם סעודת עון ומי
שורה

שאלות ותשובות

שהורה להם כן עתיד ליתן את הדין :

אך ההולכים כזקני וברחובי כסילוק"ט וגלוי ראש כיון שהוא חוקמתא מגמרא כי אינו חלם מדת חסידות אין לנו לחלק עם הפוסקים ולה"ה ואין לעבור על דבריהם ח"ו מ"מ כיון שנמנעא מי שמעיר לילך בן גימא בח דהמירא עדיף מכחא דאיסורא *

ומה שנהגים בארצות הללו לא מיבעייא ישראל לגבי גויי א"י גם ישראל לגבי ישראל חבירו כי בדרישת שלומם מגלין את ראשם יש לחלק כמו שכתב שם הרב הגדול מהררי"ק ז"ל ה"ה שאת שיש לאסור מאוס חוקות הגויים הוא דווקא בשעושים מעשה להדמות אליהם ולא לתועלת ידועה מממון וכבוד (ולכן הפירו לאבטולם בר' רחובן לספר קומי כי היה קרוב למלכות) אבל כשנא לישראל תועלת הן מחמת הדבור הן מחמת ריוח ממון עושר כדמוכח שם מתנא דברייתא דספרי כמנא כי כיון שנשתרש המנהג באלו הארצות מלכות אדום שאין דרושת שלום אלל הגדולים חלם בגילוי הראש ואם לא הישרא עושה כן היה מגיע לו בושא וקלון והיו אומרי על בני ישראל שאין להם דרך ארץ והיו מרחיקין אותנו יותר ממה שכבר עושים לכן אין קפידא לכבד גם את הישראל חבירו בגלוי הראש כי ודאי אין הישראל מכויין לחוק ומנהג דכר שאינו מתכוין מותר כדמוכח שם בפ' הגזול בפרא דאיכא מ"ד מותר ללביש כלאים לגבו המכס * אמנם אין להוכיח מזה שיזבל הישראל ח"ו לעמוד בבית הכנסת בגלוי הראש ושלוקא כשלא יכוין לחוק דהיינו שיזבל לגלות ראשם מפני החמימות * וכן אין להוכיח מדברי הרב ז"ל פ"ה כי כמו שלביש הקאפא הותר חוץ לכה"כ והותר ג"כ לילך בה לבית הכנסת כי כן נוכל ללמוד על גלוי הראש ושלוקא כיון שהותר חוץ לכה"כ ואין שייך בזה איסור חוק כן יהיה מותר לעמוד כן בבית הכנסת כי יש חילוק בדבר כי הקאפא לא ניתקנה משום חוק כלל ועיקר * ואין בה שום נידנוד פרינת גדר בניעות ועגוה והיא מיוחדת לחכמים בכלל בין לישראל בין לנכרי לכן אין קפידא לילך בה לבית הכנסת מה שאין כן בגלוי הראש כי נתקן דווקא לחוק הגוי לעבוד את הפסילים ולכן אע"פ שהותר מטעמים אשר כתבנו חוץ לכה"כ אכ"פ אין לעמוד כן בבית הכנסת ושאר

מקומות

שאלות ותשובות ח

מקומות הקדושים ואם ח"ו א' היה עומד בן בבית הכנסת ושאר
מקומות הקדושים הפילו בשלש מחבין לחוק אלה לחמימות בעלמא
סיה נראה שנגרר אחר חוקת הנזים ושמדתחק מחוקות סיהודים
הכנועים והכשרים :

וכן אין לחלוק ולומר כי כיון שאינו מחבין מותר ומטעם זה
מגלין את ראשם מפני החמימות חוץ לבית הכנסת יהיה
מותר גם כן לולך בבתי תפלותם בגלוי הראש וכמו כן לטייל בשוק
בטעה שמסתחיים לפסיליהם בגלוי ראשם ולעמוד היהודים ח"ו
עם בפילוק"ה ולומר אין כוונתו לכך יען בי כן כתב הרב ז"ל ה"ה
ומוכח טעמו מדברי התנא דברייתא ד"פ הגוזל בתרא שאומר מותר
ללבוש כלאים לגנוב המכס בי אין זה דומה כי הלא לבישת כלאים
לגנוב המכס אליבא דאותו התנא אמת הוא שאינו מחבין לעבוד
אלא שיש גם כן ריוח שמרויח המכס לא כן ההולך לבית תפלותם
שאין כאן ריוח ועוד המתיר ללבוש כלאים לגנוב המכס מיירי
בכלאים דרבנן כי לענין כלאים דאורייתא מסיק תלמודא דידן
שאסור הפילו שלא במחבין כדמוכח במס' ברכות במימרא דרבי
יהודה אמר רב גבי עובדא דרב אדה בר אהבה ומה שהרב ז"ל ה"ה
עשה ממנה נפקותא אינו דומה ענין כלאים לענין ע"ו כי גבי ע"ו
החמירו טפי כדמוכח בפ"ק דע"ו דאמר יטב לו קוץ ברגלו לפני ע"ו
לא ישתה ויטלנו מפני שנראה כמסתחוה לה נתפורו לו מעות בפנים
לא יסחה ויטלם מפני שנראה כמסתחוה לה אלא יטב ואח"כ יטלם
עכ"ל * נמנה שאפ"י שאין כוונתו לע"ו הפילו הכי אסרו רז"ל
משום נראה כמסתחוה לע"ו ולכן בזמן שהנזים מגלים ראשם
לעבוד את פסיליהם בטעה ידועה * יש לישראל לשום כובע
על ראשו חע"פ שיש לו פילוקא כדאופחנו כי הנזים גם כן מסירים
הכובע ועומדים עם הפילוק"ה * זאם היהודים אינם
עושים כן עוברים על דברי רבותינו ז"ל אפ"י שאין כונתם
לכך * ולא עוד אלא גם העומדים בביתם יש להם באותו
הזמן לכסות את ראשם בכובע כי אמרו עם בגמרא אם אינו
נראה מותר מאי אינו נראה אילימא דלא מתחזי והאמר רב כל

מקום

שאלות ותשובות

מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים
אסור הלל אינו נראה כגון שהופך את ענמו לנדדן עכ"ל

ונשמ"ב לאוין י"ט פיוסק הלכה כרב שמקשה הגמרא

כדבריו: את זה כתבתי כפי מה שנלע"ד

כדי שלא יתחלל ש"ס ויתנהגו בני

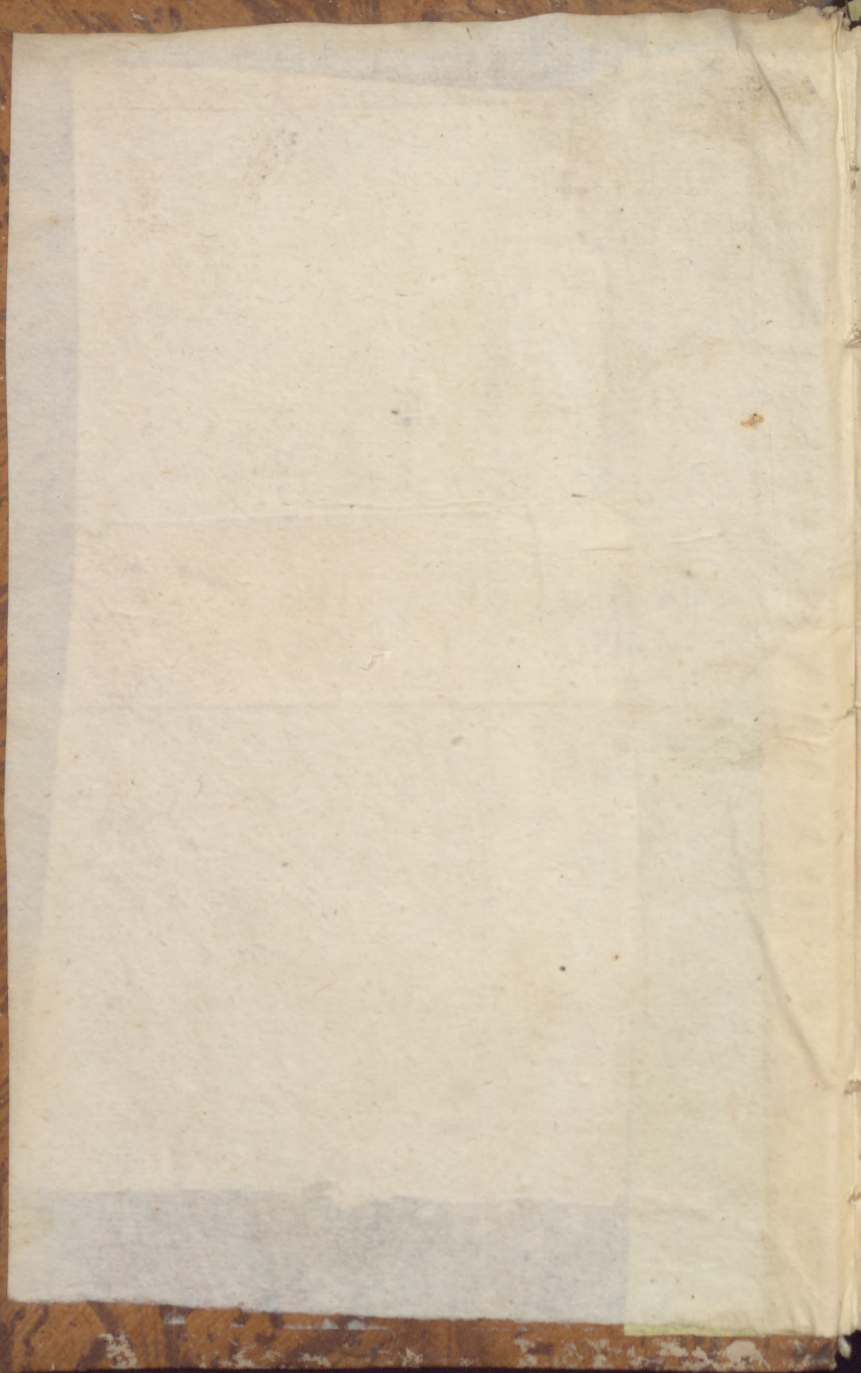
ישראל בכבוד ובחור' בכה"כ

ובמקומות הקדושים:

הלעיר שלמה

הלוי הרופח

The image shows the front cover of an antique book. The cover is decorated with a classic marbled paper pattern, featuring swirling, organic shapes in various shades of brown, tan, and dark chocolate. The pattern is dense and intricate. On the left side, the spine of the book is visible, featuring a decorative border in a reddish-brown color. Within this border, the text 'EX LIBRIS M. MOULPOUCA' is printed in a small, black, serif font, oriented vertically. The book shows signs of age, with some wear and discoloration, particularly along the edges and in the center of the cover.

EX LIBRIS M. MOULPOUCA

B.
963 -
977.

הוציא לראשונה - אונקיות
הוציא 1764.

יהודה בן-עזריאל - 1769

רוח הקודש - חלק א' - 1730

בנין הכתב עם הזוהר - 1757

פירוש קצרות עם תרגום
1820.

פירוש קצרות עם תרגום
1820.

שקלא וטריא - 1777

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778

מכתב חפשי - 1778